

EXPUNERE DE MOTIVE

Dezvoltarea tehnologica face ca in prezent accesul populatiei la cultura sa se realizeze in proportie covarsitoare prin intermediul televiziunii si al radioului.

Influenta televiziunii si a radioului asupra **pastrarii/sau nu** a identitatii lingvistice si culturale a poporului roman rezulta cu si mai mare acuratete din rolul pe care televiziunile si radiourile il au asupra publicului tanar.

Astfel, potrivit unui studiu realizat la comanda CNA, peste 97% din tinerii sub 18 ani urmaresc emisiunile TV zilnic intr-o proportie importanta.

Numai 3% dintre tinerii sub 18 ani urmaresc mai rar decat zilnic emisiunile tv iar aceasta proportie scade cu cat grupa de varsta este mai mica.

Acelasi studiu arata ca peste doua treimi dintre tineri apreciaza ca televiziunea este importanta si foarte importanta pentru viata lor.

In acelasi timp proportia operelor de origine romana in cadrul programelor de radio si televiziune **s-a redus drastic** in ultimii 5 ani ajungand in prezent chiar si la **mai putin de 10%** din timpul total de emisie al posturilor de radio si tv si tendinta este de continua scadere.

In atare conditii, nu numai progresul culturii romane este in mare pericol, dar este serios amenintata chiar si pastrarea identitatii culturale si lingvistice a poporului roman.

Majoritatea statelor europene au impus masuri legislative care sa asigure protejarea identitatii lor lingvistice si culturale.

Astfel, au fost impuse limite minimale din timpul de emisie al televiziunilor, care sa fie alocat operelor de origine din statul respectiv, exemple in acest sens fiind:

1. Franta - 40% din timpul de emisie;
2. Irlanda – 30% din timpul de emisie;
3. Letonia – 40 % din timpul de emisie;
4. Estonia – 51% din timpul de emisie;

5. Israel – 50% din timpul de emisie al postului public:

Reglementari asemanatoare se regasesc si in tari precum: Belgia, Olanda, Norvegia, Elvetia, Italia, Finlanda etc.

In ultimii ani, avind in vedere interesele tot mai mari ale detinatorilor de drepturi de autor (muzica, soft, film, literatura, etc.) din afara tarii, a crescut presiunea asupra caselor de discuri majore (care sunt, in mare majoritate , asociate cu casele de discuri de afara, Sony, Warner , Universal etc.) pentru difuzarea pe posturile de radio si TV a productiilor de alta limba decit cea romaneasca. Acest fapt asociat cu un cosmopolitism exagerat al difuzorilor (atit radio cit si TV) a generat dupa aderarea la UE o scadere alarmanta a drepturilor incasate de autorii romani. Cu alte cuvinte, in ultimii 4 ani (demonstrat statistic) colectarea de drepturi a crescut cu o dinamica spectaculoasa in timp ce drepturile incasate de autorii romani au scazut cu aceeasi spectaculozitate.(de la 40% la 20% in ultimii 4 ani).

Fenomenul relatat mai sus va lansa in vitorul foarte apropiat o criza de proportii in cultura romaneasca, afectind atat calitatea creatiei (prin lipsa circulatiei unor fonduri semnificative intr-un domeniu care prin forta imprejurarilor se autointretine) cit si prin afectarea progresiva a identitatii nationale (vezi degradarea progresiva a perceptiei generale asupra unor concepte ca “patriotism”, “mindrie nationala” , “conservarea traditiilor” s.a.m.d.)

Exista in rindul artistilor cazuri in care, din cauza varstei inaintate, a unei lipse de protectie sociala (pensii, asigurari medicale), a unei conditii sociale defavorizante (imposibilitatea contractarii unor credite garantate cu drepturi de autor) se ajunge sub limita de supravietuire. Altfel spus, societatea care a beneficiat din plin de pe urma creatiei lor ii ignora acum condamnandu-i la o existenta subumana. Faptul ca alte natiuni isi protejeaza artistii prin legislatie (vezi Franta, Belgia) nu poate fi decit un exemplu ca a fi european nu inseamna a distruge forta creativa a culturii nationale din care faci parte.

De cele mai multe ori, cei care deliberat difuzeaza productii straine se ascund in spatele scuzei ca productiile autohtone sunt de o calitate indoielnica. Un fapt greu de demonstrat. Ce este fara indoiala adevarat este ca fara fonduri nu poti face creatie de calitate si ca o lume artistica ale carei creatii nu numai ca nu sunt promovate peste granite din aceeasi mult trambitata lipsa de fonduri pentru imagine, dar chiar si in propria tara

sunt sortite anonimatului prin nedifuzare, se va stinge treptat lasind spatiul cultural romanesc mai gol si mult mai vulnerabil.

De altfel, chiar si Directiva Consiliului Europei din 3 octombrie 1989 prevede dreptul statelor membre, a caror limba nationala este de circulatie redusa, cum este si cazul Romaniei, de a adopta masuri legislative de natura a contribui la pastrarea identitatii lingvistice si culturale.

Spiritul insusi al Directivei Consiliului Europei din 3 octombrie 1989 este de pastrare, protejare si dezvoltarea a identitatii lingvistice si culturale a popoarelor europene mai ales in contextul in care piata europeana, sub pretext comercial, este asaltata de opere cu caracter profund comercial a caror origine este in afara Europei.

In cazul in care nu ar fi adoptate masuri legislative concrete de natura a proteja identitatea lingvistica si culturala a poporului roman efectele, mai ales pe termen mediu si lung, vor fi **incalculabile si ireversibile**, avand in vedere si urmatoarele aspecte:

- accesul tinerilor la operele de expresie originala romana va fi in continuare redus si se va diminua drastic pe viitor, mai ales in conditiile in care opere de o mare valoare culturala nu au in sine un caracter comercial;
- diminuarea ponderii operele de expresie originala romana in programele de radio si televiziune va avea ca efect direct scaderea veniturilor creatorilor romani (compozitori, scriitori, actori, pictori, artisti etc.)
- scaderea veniturilor creatorilor de cultura va determina desfasurarea de catre creatori a altor activitati mai banoase pentru a-si asigura traiul zilnic, putandu-i determina chiar sa renunte la actul creator;
- tinerii vor evita cu precadere inceperea ori aprofundarea studiilor in domeniul cultural in conditiile in care dezinteresul pentru cultura romana ar face imposibila incurajarea creatiei si chiar mai grav nu ar putea sa isi asigure traiul si cu atat mai putin unul decent din activitatea creatoare.

Toate acestea arata ca este absolut necesar ca si Romania, **ca majoritatea statelor europene**, sa adopte masuri legislative de natura a proteja identitatea sa lingvistica si culturala, prin impunerea unei proportii din timpul de emisie al posturilor de radio si de televiziune care sa fie alocata operelor de expresie originala romana.

O astfel de protecție ar fi de natură să încurajeze orientarea tinerilor către școlile de artă, fiind binecunoscut faptul că astfel de cursuri presupun alocarea, încă din frageda copilărie, a unui timp dedicat studiului mult mai mare decât cel pentru alt timp de cursuri.

Având în vedere necesitatea păstrării identității lingvistice și culturale a poporului român, având în vedere că limba română are o circulație restrânsă la nivelul Uniunii Europene și în vederea asigurării accesului liber la cultură în sens larg, prezenta inițiativă legislativă își propune să ofere o protecție a patrimoniului cultural românesc ce va putea fi asigurată în condițiile în care cel puțin 30% din timpul de emisie al posturilor de radio și tv ar fi rezervat operelor de expresie originală română și cel puțin 40% a operelor europene. De asemenea, inițiativa propune amenzi mai mari pentru cei care îi încalcă prevederile.

SĂRBU DACIANA OCTAVIA
Simona Sandu
VICTOR PENTIA
Emil Rodu Moldovan
MĂȘULESCU LIA OLGA

Sarbu
Sandu
Pentia
Emil Rodu
Mășulescu